

LESBRIEF: SAMEN MAKEN WIJ ONZE DROOMSCHOOL!

De School!Week is de jaarlijkse week waarin het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs zich in heel Nederland op de kaart zet. Het thema luidt dit jaar: 'Samen maken we School!'. De School!Week is van 19 tot en met 23 maart.

In deze lessenserie worden leerlingen uitgedaagd om in de School!Week samen hun 'School van de Toekomst' te ontwerpen, oftewel... hun Droomschool!

WAT VIND IK IN DEZE LESBRIEF?

Deze vakoverstijgende lesbrief bestaat uit drie op elkaar aansluitende lessen. De lessenserie kan worden ingekort of uitgebreid. Hier worden handreikingen voor gedaan in de **Inspiratielijst** achteraan in deze lesbrief.

In het kort:

► Les 1. Onze School

De leerlingen kijken met kritisch oog naar hun eigen school. Wat gaat goed, wat kan beter? Kinderrecht 12 over medezeggenschap van leerlingen staat in deze les centraal. De opbrengst van deze les is een lijst met tips en tops voor de leerlingenraad en/of directie.

► Les 2. Ontwerp je eigen Droomschool

De leerlingen gaan de dialoog aan over hun Droomschool, aansluitend bij wat er in les 1 naar voren kwam. De leerlingen maken in teams een muurkrant over hun Droomschool. De teams presenteren hun muurkranten aan elkaar. Daarna wordt gestemd welk team de meest innovatieve Droomschool heeft.

► Les 3. De Droomscholenverkiezing (schoolbreed)

In deze les worden de beste muurkranten van alle klassen gepresenteerd aan de hele school. Een jury kiest de winnende Droomschool. Er wordt bepaald wat in school met de ideeën kan worden gedaan.

U kunt de lessen in **projectvorm** aanbieden en er in (de aanloop naar) de School!week vakoverstijgend aan werken in de klas. Er zijn veel mogelijkheden om het thema uit te breiden. Daarvoor hebben we ideeën verzameld in de Inspiratielijst aan het einde van deze lesbrief.

VOOR WIE ZIJN DEZE LESSEN?

De lessen zijn voor leerlingen in de midden- en bovenbouw van het primair onderwijs. Lesideeën voor het voortgezet onderwijs en de onderbouw van het primair onderwijs vindt u in de Inspiratielijst aan het eind deze lesbrief.

LEERLINGENRAAD

De tips en tops (de opbrengst van les 1) kunnen belangrijke input zijn voor de leerlingenraad. Geef de leerlingenraad daarom een actieve rol. Laat de Droomscholen-verkiezing bijvoorbeeld door de leerlingenraad organiseren. Of laat de raad meedenken over de vraag wat de school met de tips en tops kan doen.

HULP?

Voor vragen over deze lessenserie kunt u contact opnemen met VOS/ABB. ikbenwelkom@vosabb.nl - 0348 405 200 www.openbaaronderwijs.nu

BURGERSCHAPSVORMING & MENSENRECHTENEDUCATIE

De lessenserie sluit aan bij **kinder- en mensenrechteneducatie**.

Er wordt aan de volgende vaardigheden gewerkt: samenwerken en delen, waarden van diversiteit, actief bijdragen aan de samenleving, begrip voor andere opvattingen, mening onderbouwen en informatie verzamelen en delen. Deze lessen dragen bij aan burgerschapsvorming en sluiten aan bij het actief-pluriforme karakter van het openbaar onderwijs. Er is speciale aandacht voor medezeggenschap van leerlingen (kinderrecht 12).

Kerdoelen

Met deze lessenserie werkt u aan:

Nederlands: Kerndoel 1, 2, 3, 4

Oriëntatie op jezelf en de wereld:

kerndoel 34, 37

Kunstzinnige oriëntatie: kerndoel 55

LES 1. ONZE SCHOOL

Doel en omschrijving

In deze les worden de leerlingen uitgedaagd om vanuit een kritisch-democratische houding een visie te vormen op de school. Ze leren wat kinderrechten zijn en in hoeverre deze terug te vinden zijn in de praktijk van de openbare school. Ze leren ook over kinderrechten en specifiek over artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag (mening van kinderen). Ze formuleren tips en tops voor de leerlingenraad en/of directie van de school.

Stap 1: Introductie/plenair

- Uitleg** wat we in deze les gaan doen (tips en tops voor de school bedenken).
- Prezi** starten. In de Prezi zit een filmpje van Unicef over kinderrechten. Kijkvragen: Welke kinderrechten zijn er? Waarom zijn er kinderrechten? Laat de leerlingen notities maken tijdens het kijken naar het filmpje.
- Prezi geeft uitleg** Bespreek kinderrecht 12 (zie tekstvak). Laat leerlingen in duo's bespreken of zij vinden dat zij hun mening mogen geven op school en of hun mening ook echt gehoord wordt. Geef daarna enkele duo's de beurt om hen te laten vertellen wat zij besproken hebben.
- Bespreek** plenair welke vormen van medezeggenschap er op school zijn. Is er een leerlingenraad? Zijn er mediators? Mag er worden meebeslist over bepaalde vraagstukken? Gebruik concrete voorbeelden en vragen om leerlingen aan het denken te zetten. Bijvoorbeeld: Mogen leerlingen bepalen waar lessen over gaan? Maak een lijstje op het bord. Stimuleer de leerlingen kritisch te kijken naar hun eigen school.

Stap 2: Tips en tops voor onze school! - coöperatieve werkvorm

Met de coöperatieve werkvorm woordweb daagt u de leerlingen uit om in duo's vanuit een kritisch-democratische houding te inventariseren wat er op school verbeterd kan worden ten aanzien van kinderrecht 12.

Opbrengst: lijst met bruikbare tips en tops voor de leerlingenraad en/of directie. Vertel dit ook aan de leerlingen - dat stimuleert hen om een mooie lijst tips en tops te formuleren.

Opdracht:

- Woordweb in tweetallen (10-15 min)**
Leerlingen maken een woordweb

over kinderrecht 12. Wat gaat goed op school (top) en wat kan beter (tip). Ze mogen zelf weten hoe ze de tips en tops in hun woordweb naar voren laten komen.

b. Gezamenlijke tips en tops (10-15 min)

Leerlingen bespreken in groepjes (4-6 leerlingen) de tips en tops. Zij moeten tot een gezamenlijke lijst tips en tops komen. Uit elk groepje presenteert een 'ambassadeur' aan de klas de gezamenlijke tips en tops (stap 3).

Tijdsduur

Circa 60 minuten

Type activiteit

Plenair + coöperatieve werkvorm

Benodigheden

- ▶ Prezi les 1. Downloaden via www.openbaaronderwijs.nu/downloads/lesmateriaal. Bekijk deze vooraf.
- ▶ A4'tjes voor woordweb
- ▶ stiften/pennen

Stap 3: Presenteren tips en tops

De ambassadeurs van verschillende groepjes presenteren hun tips en tops. Noteer alle tips en tops van de groepjes op een groot vel of in een digitaal document of op het bord. Op basis hiervan maak je samen met de leerlingen een klassikale **lijst met tips & tops**. Kies of vraag om een vrijwilliger die ambassadeur van de klas wil zijn en deze lijst wil overschrijven en overhandigen aan de leerlingenraad en/of directie.

Vervolg: De leerlingenraad kan inventariseren welke tips en tops er zijn binnengekomen en wat zij hier in de praktijk mee willen en kunnen doen. Bespreek met de leerlingenraad hoe zij dit terugkoppelen aan de klassen.

Kerdoelen

Oriëntatie op jezelf en de wereld:

kerndoel 34 en 37

Nederlands: kerndoel 1, 2 en 3

LES 2. ONTWERP JE EIGEN DROOMSCHOOL

Doel en omschrijving

In les 2 worden de leerlingen uitgedaagd om in groepjes van 4 of 5 leerlingen een visie te vormen op hun school van de toekomst. In les 1 hebben leerlingen hun eigen school kritisch bekeken. De volgende stap is om samen de ideale school te ontwerpen.

Deze les bestaat uit twee delen. In deel 1 inventariseren en bespreken leerlingen via de coöperatieve werkvorm 'placemat' ideeën ten aanzien van hun Droomschool. In het tweede deel maken zij in teams een muurkrant over hun ideale Droomschool. Tot slot presenteren de teams hun Droomschool en wordt er gestemd welk groepje de meest innovatieve Droomschool heeft ontworpen. De winnende Droomschool gaat door naar de schoolbrede verkiezingsronde (les 3).

Stap 1 - Introductie / plenair

- ▶ Terugblik op les 1 (kinderrecht 12, tips/tops bespreken).
- ▶ Uitleg wat we in deze les gaan doen (Droomschool ontwerpen in kleine groepjes, muurkrant maken).
- ▶ Prezi: Inhoudelijke toelichting over het ontwerpen van de 'ideale school'. In de Prezi zijn onder andere de vijf deelthema's verwerkt (zie tekstvak).

Vijf deelthema's DROOMSCHOOL

1. Hoe ziet een dag eruit? Je komt de school binnen, en dan? Wat gebeurt er allemaal? Welke lessen zijn er?
2. Voor wie is de school? Welke leerlingen? Leeftijden? Op welke manier werkt de school samen met de omgeving (ouders, buurtorganisaties, buitenschoolse opvang, sportclubs etc.)
3. Wat moet een leerling die deze school verlaat 'in zijn rugzakje hebben'? Welke dingen zijn belangrijk op deze school en waaraan wordt veel aandacht gegeven (het 'profiel' van de school)?
4. Wie geeft het onderwijs? Is dat de leerkracht? Of is dat breder (nieuwe media, robots, skype, bovenbouwleerlingen aan leerlingen in de onderbouw etc.)?
5. Hoe zien het schoolgebouw en schoolplein eruit, en waarom? Op welke onderwijsvisie is dit gebaseerd? (Vraag 5 sluit aan bij vragen 1 t/m 4).

Stap 2 - Coöperatieve werkvormen: placemat & muurkrant

Maak teams van 4-5 leerlingen. In dit team gaan de leerlingen hun Droomschool ontwerpen.

- A. Werkvorm placemat:** ideeën inventariseren (zie hieronder voor uitleg). Het inventariseren van ideeën is heel belangrijk, omdat dit de basis is voor de muurkrant. Loop rond om de groepjes te stimuleren en indien nodig te voorzien van prikkelende vragen.

Uitleg coöperatieve werkvorm 'placemat'

Je werkt in groepjes van ongeveer vier personen. Iedere groep heeft een vel papier. In het midden staat een rechthoek.

1. **Individueel:** leerlingen schrijven hun ideeën op het vel (buiten de rechthoek). Tijdsduur: 5-10 minuten
2. **Dialog:** de groepsleden proberen tot gezamenlijke uitgangspunten voor de Droomschool te komen. Dit schrijven ze in de rechthoek in het midden van het vel papier.

Tijdsduur

1,5 à 2 uur (afhankelijk van gemaakte keuzes)

Type activiteit

Plenair + coöperatieve werkvorm

Benodigheden

- ▶ placemats op A3-formaat (download de placemat hier: www.openbaaronderwijs.nl/downloads/lesmateriaal/);
- ▶ muurkranten (gekleurde A2-vellen);
- ▶ knutselspullen, lijm, tijdschriften, gekleurd papier, stiften etc.
- ▶ computers waarmee de leerlingen informatie kunnen opzoeken/uittypen.
- ▶ Prezi les 2. Download de Prezi van www.openbaaronderwijs.nl/downloads/lesmateriaal/. Bekijk de Prezi vooraf.

3. **Presenteren:** de groepjes presenteren aan de leerkracht wat zij in het midden van hun placemat hebben staan (gezamenlijke uitgangspunten). De leerkracht beoordeelt of de groepjes kunnen beginnen aan de muurkrant of dat er nog meer denkwerk verricht moet worden.

- B. Muurkrant maken:** de geïnventariseerde ideeën worden samengevoegd op een muurkrant (gekleurd A2-karton). Laat de verschillende groepjes volledig vrij in hoe zij dit willen doen. Bied genoeg bronmateriaal aan, zoals computers, stiften, papier, tijdschriften en ander beeldend materiaal. Er kan op verschillende momenten aan de muurkranten worden gewerkt. Stimuleer creativiteit en originaliteit.

Stap 3 Presenteren

De verschillende teams presenteren hun Droomschool (muurkrant) aan elkaar. Er wordt gestemd (medezeggenschap!) wat de meest innovatieve Droomschool van deze klas is. De winnaar doet mee met de schoolbrede Droomscholenverkiezing (zie les 3).

Kerdoelen

Oriëntatie op jezelf en de wereld:

kerndoel 34 en 37

Nederlands: kerndoel 1, 2, 3 en 4

Kunstzinnige oriëntatie: kerndoel 55

LES 3. DE DROOMSCHOLEN-VERKIEZING (SCHOOLBREED)

Doel en omschrijving

In deze les worden de beste muurkranten van alle klassen gepresenteerd aan de hele school en aan een jury. Deze jury kan bijvoorbeeld bestaan uit de directeur, afgevaardigden uit de leerlingenraad, een MR-lid etc. Er is ruimte voor dialoog met de zaal. De jury beslist welke Droomschool wint. De muurkranten kunnen daarna worden opgehangen op een centrale plek in de school.

De Droomscholenverkiezing

- Presentator heet iedereen **welkom** bij de Droomscholenverkiezing. Hij stelt de jury en de winnende teams voor aan het publiek. (Tip: open de verkiezing met het School!Week-lied 'Iedereen is welkom'. Zie www.openbaaronderwijs.nu).
- De jury geeft een korte inhoudelijke toelichting over de **beoordelingscriteria** (bijvoorbeeld het lijstje deelthema's uit les 2, creativiteit, presentatie etc.)
- De winnende groepjes **presenteren** hun Droomschoolmuurkrant.

- Prijsuitreiking:** de jury bepaalt welke Droomschool de winnaar is. De jury geeft ook feedback op de andere Droomscholen.
- Blik op de toekomst** (plenaire dialoog tussen leerlingenraad, jury en zaal)
 - Welke elementen uit de gepresenteerde Droomscholen zijn haalbaar?
 - Wat moet er gedaan worden om dit te realiseren?
 - Welke samenwerking moet eventueel worden aangegaan?
 - Wat kan de leerlingenraad doen?
 - Komt dit overeen met de tips en tops uit les 1?
 - Eventueel korte toelichting door directielid en/of leerlingenraad als afsluiter.

Kerdoelen

Oriëntatie op jezelf en de wereld:

kerndoel 37

Nederlands: kerndoel 1, 2 en 3

Kunstzinnige oriëntatie: kerndoel 55

Tijdsduur

Circa 30 minuten

Type activiteit

Presentaties, plenair (in de aula)

Vorbereiding

- De winnende groepjes bereiden hun presentatie goed voor;
- Uitnodigen van ouders, buurt, samenwerkingspartners etc.;
- Benoemen van jury (taak leerlingenraad?);
- Benoemen en voorbereiden van presentator (taak leerlingenraad?);
- Aula gereedmaken. Benodigde techniek testen (foto muurkrant op groot scherm, geluid etc.);
- Prijs voor de winnaar, troostprijs voor de overige winnende teams.

Wij zijn benieuwd naar de Droomscholen! Deel ze via Twitter of Instagram @ikbenwelkom

DE INSPIRATIELIJST

Voortgezet onderwijs

De lessenserie is ook geschikt voor het voortgezet onderwijs, als schoolbreed project of bijvoorbeeld bij maatschappijleer of in mentorlessen. De leerlingenraad kan hier een actieve rol in spelen. De lesteps per vakgebied (zie onder) kunnen ook in de andere vakken worden toegepast.

Onderbouw primair onderwijs

In hoekenwerk kan bij de kleuters worden aangesloten bij het thema Droomschool. In de bouwhoek kunnen kleuters met blokken of LEGO/DUPLO een Droomschool bouwen. In de huishoek kan er een school worden nagebouwd. Ook kunnen kinderen rollenspellen spelen (leerkracht-leerling al of niet in de 'school van de toekomst'). In de kring kan je met kleuters filosoferen/debatteren over de school van de toekomst. Wat zou er in die school allemaal gebeuren? Hoe zou die eruit zien? Binnen een bewegings- of dramales kan er een 'duik worden genomen' in jouw Droomschool (speellokaal). Of geef een les over tijdsbesef: gisteren/vandaag/morgen (verleden, heden, toekomst). Binnen een tekenles kan iedere leerling een Droomschool tekenen.

Taal/Nederlands

Schrijf een opstel over jouw Droomschool in 2050... Wat zie je? Wat gebeurt er? Wat doen de leerlingen? Hoe ziet de school eruit? Hoe ziet het plein eruit? Alles mag, gebruik je fantasie!

Filosoferen/Debatteren

Filosofer en/of debatteer met de klas over de school van de toekomst:

- ▶ In de school van de toekomst is geen leerkracht meer nodig.
- ▶ In de school van de toekomst mag iedereen altijd doen waar hij zin in heeft.
- ▶ In de school van de toekomst zijn er geen boeken en schriften meer.
- ▶ In de school van de toekomst ben je de helft van de dag buiten.
- ▶ In de school van de toekomst sport je elke dag.

Drama

Laat leerlingen in een dramales 'een duik nemen' in de school van de toekomst. Introductie: vrij bewegen. Je loopt door jouw Droomschool. Hoe voelt dat, wat

zie je, wat hoor je, wat ruik je? Laat ze vervolgens in duo's een kort toneelstukje bedenken over hun Droomschool. In het toneelstukje moet naar voren komen wat er zo bijzonder is aan hun Droomschool. Begeleid de leerlingen bij het bedenken van hun toneelstukje. Laat de groepjes daarna hun toneelstukje opvoeren. Reflecteer op de opgevoerde stukjes. Waren er overeenkomsten/verschillen? Wat viel op?

Technieklles/beeldende vorming

Bouw jouw Droomschool. Er kan gewerkt worden met verschillende materialen. Hout, houtlijm, steentjes, rietjes, stevig karton, stokjes, zand etc. Er kan worden gestart met het ontwerpen (rekenles, tekenles).

Geschiedenis (9-12 jaar)

Geef een les over hoe het Nederlands onderwijs er in de jaren 50 uit zag. Bekijk het volgende filmpje (duur: 15 minuten): www.schooltv.nl/video/vroeger-was-het-anders-af1-naar-school/. Laat de leerlingen opschrijven wat hun opvalt. Daarna bespreken ze in duo's wat ze hebben

opgeschreven. Plenair bespreken wat de duo's van het filmpje vonden. Welke verschillen zijn er tussen het onderwijs in de jaren 50 en het onderwijs van nu? Waar moeten we blij mee zijn? Maar ook: wat zou er nog beter kunnen? Of wat was er misschien juist wel beter in het verleden? Filosofer/debatteer over het onderwijs van toen versus het onderwijs van nu.

Rekenen

Ontwerp jouw Droomschool op schaal op ruitjespapier. Let op: zorg voor realistische afmetingen! Bedenk eerst wat er allemaal in de school moet komen. Welke lokalen? Hoe groot moet de aula zijn? Is er een groot schoolplein?

Tekenen

Teken jouw Droomschool. Teken het vooraanzicht of de school van de binnenkant. Teken met dieptelijnen. Wat zien we allemaal in de school van de toekomst?

Samenwerken met de omgeving

- ▶ Organiseer een dialoogmiddag met de leerlingenraad en met mensen uit de buurt (en met een directielid) om te bespreken welke tips en tops uit les 1 eventueel in de praktijk kunnen worden gebracht.
- ▶ Laat de leerlingen(raad) nadenken met welke externe partijen er eventueel zou kunnen worden samengewerkt om bepaalde doelen te behalen (aansluitend op de tips en tops en op de Droomscholen).

Heeft u nog meer tips? Deel ze via ikbenwelkom@vosabb.nl of op Twitter of Instagram [@ikbenwelkom](https://www.instagram.com/ikbenwelkom)

